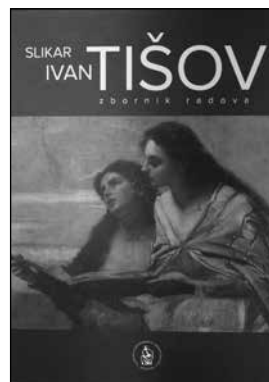

Pero Aračić, Dragan Damjanović

Slikar Ivan Tišov

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstveni i umjetnički rad, Zagreb-Đakovo, 2021.

Ivan Tišov rodio se i odrastao u Viškovcima, selu nedaleko od Đakova. Pohađao je gimnaziju u Osijeku i Obrtnu školu u Zagrebu. Školovanje nastavlja na Kunstgewerbeschule (1890. - 1893.) u Beču, a potom na Akademiji u Münchenu (1893. - 1894.) u klasi profesora Karla von Marra. Godine 1895. imenovan je učiteljem u Obrtnoj školi u kojoj predaje crtanje akta, anatomiju i perspektivno crtanje. Kao nastavnik proveo je u spomenutoj školi pune 33 godine, sve do svoga umirovljenja 1928. godine. Preminuo je u Zagrebu, 20. rujna iste godine. Kao štíćenik Ise Kršnjavoga, izveo je niz dekorativnih kompozicija u javnim i kulturnim ustanovama i crkvama. Isprva je stvarao u duhu historicizma, a potom pod utjecajem Vlahe Bukovca nastavlja razvijati svoj slikarski opus. Slikao je brojne portrete suvremenika, folklorne motive, mrtvu prirodu, alegorijske, historijske i religijske kompozicije te pejzaže.

Povodom obilježavanja 150. obljetnice rođenja Ivana Tišova (Viškovci, 8. 2. 1870. - Zagreb, 20. 9. 1928.) održan je dana 16. 10. 2020. u prostorijama Središnje nadbiskupijske i fakultetske knjižnice u Đakovu skup posvećen ovom hrvatskom slikaru. Trenutna tadašnja epidemiološka situacija uvjetovala je i tijek skupa, četiri izlaganja održana su u Đakovu, a dva putem web-platforne. Izlaganja su se zbog ograničenog broja slušača mogla pratiti i preko interneta. Skup su zajednički organizirali HAZU - Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Đakovu, Grad Đakovo, Općina Viškovci i Katolički bogoslovni fakultetu Đakovu.

Plod radova ovog Zbornika pokušao je barem u segmentima, rasvijetliti život i rad ovoga slikara. Autori radova su povjesničarke i povjesničari um-

jetnosti iz Zagreba i Osijeka koji se bave istraživanjem hrvatske umjetnosti 19. i početka 20. stoljeća.

„*Ivan Tišov i Terezija Neushäusler - umjetnički bračni par u Zagrebu na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće*” autorice Irene Kraševac donosi osobni aspekt biografije slikara Tišova, njegovo školovanje i povezanost s zagrebačkom Obrtnom školom, gdje je kao učitelj slikanja i prostoručnog crtanja proveo svoj radni vijek, te rad njegove supruge Terezije, učiteljice tkanja u Ženskoj stručnoj školi u Zagrebu, koja je svojim vještim radom i talentom odgojila generacije djevojaka i prosljedila im smisao za ljepotu ručnog rada. Bračni par Tišov svojim pedagoškim djelovanjem obilježio je razdoblje umjetničkoga školstva na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće.

„*Državne narudžbe u opusu Ivana Tišova - radovi za sakralne i javne građevine*” autora Dragana Damjanovića govori o radovima koje je Tišov izveo pod pokroviteljstvom Odjela za bogoštovlje i nastavu hrvatske Zemaljske vlade. Najvažniji Tišovi radovi izvedeni su u javnim zgradama u Zagrebu: zlatna dvorana palače Odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj 10, foaje Hrvatskog narodnog kazališta, profesorska čitaonica stare zgrade Nacionale i sveučilišne knjižnice i Zemaljskog arhiva. Tišov je izradio iznimno velik broj sakralnih kompozicija za grkokatoličku crkvu (Križevci, Zagreb), pravoslavnu crkvu (Korenica, Požega, Dragotin, Pačetin, Zagreb, Bjelovar, Veliki Pašiljan), rimokatoličku crkvu (Remetinec, Stražeman, Antunovac, Međurić, Sveta Marija na Dolcu u Zagrebu). Njegova djela mogu se naći u nadbiskupskom dvoru u Đakovu i Zagrebu. Djela Ivana Tišova potvrđuju da je riječ o plodnom i iznimno talentiranom slikaru, koji se uspio nositi s velikom konkurencijom na hrvatskoj slikarskoj sceni.

„*Historijsko slikarstvo u opusu Ivana Tišova*” autora Ivana Kokeza govori o dvije veće kronološke cjeline Tišova opusa. U prvom razdoblju Austro-Ugarske monarhije slikar se rijetko bavi povijesnom tematikom, dok u drugom pak razdoblju Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevine Jugoslavije, Tišov slika više djela historijskog (premda više kroničarskog) karaktera. Ovom drugom opsežnijem razdoblju stvaralaštva posvećuje se najviše pažnje, osobito djelima sačuvanim i namijenjenima kulturnim i političkim institucijama na području Hrvatske.

„*Ivan Tišov i simbolizam*” autorice Petre Vugrinec istraživanjem simbolizma kao jedne od komponenti slikarskoga opusa, nastoji ukazati na mnogostruke imperativne mogućnosti koje nudi plodan i mnogostruk Tišov opus.

Analizom monumentalnih radova za svod palače Odjela za bogoštovlje i nastavu, kao i za Profesorsku čitaonicu Kraljevske sveučilišne knjižnice, te kompozicija koje nastaju u drugoj polovici 20. stoljeća, utvrđen je Tišovljev obol simbolizmu u hrvatskoj umjetnosti.

„*Slavonski motivi u djelima Ivana Tišova*” autorice Jasminke Najcer Sabljak posebnu pozornost posvećuju dvama njegovim djelima *Pod javorom* i *Slavonska idila* u kojima su zastupljeni tipični slavonski pejzaži, rađeni u impresionističkoj maniri. Autorica spomenute motive promatra u kontekstu ostaloga Tišova opusa, ali i u odnosu prema hrvatskoj umjetnosti njegova doba te upućuje na razloge unošenja spomenutih motiva u njegova djela. Djelo *Pod javorom* čuva se u Tvornici šećera i kandita u Osijeku.

„*Pejzaž Ivan Tišova iz Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku u svjetlu recentnih istraživanja*” autora Daniela Zeca donosi rezultate recentnih istraživanja spomenute slike koja je pohranjena u spomenutom muzeju, a prvotno ju je obitelj Gaj darovala Osnovnoj školi u Viškovicima. Ulje na platnu dimenzija 190x380 cm, na kojem su prilikom konzervatorsko-restauratorskih radova otkriveni do sada nepoznati dijelovi kompozicije, a koji su bili prekriveni preslikom. Razlog preslika, vrijeme nastanka i autor nisu poznati.

Zbornik je bogato ilustriran reprodukcijama slika. Uz svaki rad navedene su bilješke i bibliografija te osnovni podaci o autorima radova. Vjerujemo da će i ovaj zbornik u budućnosti pridonijeti jednoj sveobuhvatnoj monografskoj obradi opusa slikara Ivana Tišova.

Tihonija Zovko